

Exportkredietverzekering

Milieu- en sociaal beleid

Inhoudsopgave

03	1. Inleiding	08	3. Reikwijdte milieu- en sociaal beleid
04	2. Beleidskader	09	4. Werkwijze milieu- en sociale beoordeling
05	2.1 Nationaal beleidskader	10	4.1 Stappen milieu en sociale beoordeling
05	2.2 Internationaal beleidskader	11	4.2 Screeningsonderzoek
05	OESO Common Approaches	11	4.3 Projectdefinitie
05	IFC Performance Standards en EHS Guidelines	12	4.4 Classificatie
06	OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen	13	4.5 Milieu- en sociale beoordeling door Atradius Dutch State Business
06	United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights	14	4.6 Milieu- en sociaal advies
07	Aanvullende internationale referentiekaders	14	4.7 Monitoring en sturing
		15	5. Samenwerking en communicatie
		16	Transparantie

1. Inleiding

Atradius Dutch State Business (Atradius DSB) is uitvoerder van de exportkredietverzekering en investeringsgaranties namens de Nederlandse overheid. De ministeries van Financiën en Buitenlandse Zaken bepalen het nationaal beleid. Met de exportkredietverzekering (ekv) worden betalingsrisico's van exporttransacties en politieke risico's van buitenlandse investeringen van Nederlandse bedrijven en hun financiers verzekerd die via de reguliere verzekeringskanalen onverzekerbaar zijn. Op deze manier worden grote en/of risicovolle exporttransacties van Nederlandse bedrijven mede mogelijk gemaakt. Voorwaarde is echter dat de verzekerde exporttransacties niet zorgen voor onacceptabele milieu- en

sociale risico's. Hiervoor wordt voor alle binnenkomende aanvragen een milieu- en sociale beoordeling uitgevoerd volgens het milieu- en sociaal beleid van Atradius DSB.

Dit document is een herziening van het milieu- en sociaal beleidsdocument dat in 2018 werd vastgesteld en dat de afgelopen jaren de basis voor ons werk vormde. In 2020-2021 is een beleidsevaluatie uitgevoerd van het milieu- en sociaal beleid van de ekv door een externe partij. Hierin zijn aanbevelingen gedaan die afgelopen jaar zijn doorgevoerd. Daarmee diende ook het beleidsdocument te worden geactualiseerd.

In de hiernavolgende paragrafen wordt het milieu- en sociaal-beleidskader voor de ekv omschreven, waarbij in wordt gegaan op verantwoordelijkheid en taakverdeling, internationaal en nationaal beleidskader, de reikwijdte van het beleid, transparantie en gereleerde beleidsdocumenten (zoals de mensenrechtenverklaring en de dierenwelzijnsverklaring, beiden te vinden op de website van Atradius DSB¹). Dit wordt gevolgd door de werkwijze van Atradius DSB bij het uitvoeren van een milieu- en sociale beoordeling.

¹De website van Atradius DSB is te vinden via <https://atradiusdutchstatebusiness.nl/nl/> (Nederlandstalig) en <https://atradiusdutchstatebusiness.nl/en/> (Engelstalig).

2. Beleidskader

De ekv valt onder de verantwoordelijkheid van de minister van Financiën, in overeenstemming met de minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking, verder: de Nederlandse staat of Staat. Zij stellen de beleidskaders vast waarbinnen Atradius DSB de ekv, inclusief de daarbij behorende milieu- en sociale beoordeling, uitvoert.

Maatschappelijk verantwoord ondernemen is voor de Nederlandse staat en Atradius DSB een belangrijke voorwaarde bij de uitvoering van de ekv. Om deze reden wordt er voor alle bij Atradius DSB binnenkomende aanvragen een milieu- en sociaal screeningsonderzoek uitgevoerd. Atradius DSB hanteert daarbij diverse (inter)nationale richtlijnen, principes en standaarden op dit

gebied. Hoofdreël daarbij is dat transacties met onaanvaardbare risico's op negatieve effecten op milieu- en sociaal gebied niet in verzekering kunnen worden genomen. Daarnaast zijn er specifieke activiteiten binnen bepaalde sectoren (bijv. ontgassen en affakkelen van gas) die door Atradius DSB op voorhand worden uitgesloten van de exportkredietverzekering. Ondertekening door Nederland van de

COP26-verklaring betekent beëindiging van nieuwe ekv-steun aan de fossiele energiesector sinds 1 januari 2023, behoudens beperkte en duidelijk gedefinieerde uitzonderingen die in lijn zijn met de 1,5°C doelstelling². Deze uitsluitingen zijn terug te vinden op de website van Atradius DSB. De uitsluitingslijst die geldt op het moment van behandelen van een aanvraag is bepalend voor de acceptatie.

² Voor toelichting zie website van Atradius DSB over uitwerking COP26-verklaring: Implementation COP26-declaration | Atradius (COP26-verklaring: atradiusdutchstatebusiness.nl/nl/producten/consultatie_cop26.html). Deze link verwijst overigens ook naar de uitzonderingen

2.1 Nationaal beleidskader

Onder maatschappelijk verantwoord ondernemen wordt verstaan dat ondernemingen verantwoordelijkheid nemen voor de effecten die bedrijfsactiviteiten hebben op de omgeving, rekening houdend met mens en milieu. Beleid op Internationaal Maatschappelijk Verantwoord ondernemen (IMVO) is gericht op ondernemingen die zakendoen in een internationale context. De Nederlandse overheid bevordert IMVO op verschillende manieren, door voorlichting te geven, mogelijkheden voor samenwerking te faciliteren, financiële prikkels te bieden, door het introduceren van verplichtende maatregelen (waaronder IMVO-wetgeving) en door voorwaarden te stellen bij de aanspraak op subsidies en leningen. In dit kader past ook de milieu- en sociale beoordeling van ekv-aanvragen voordat vanuit de overheid een verzekering kan worden verstrekt. Zie voor meer informatie de website van het ministerie van Buitenlandse Zaken over [Bevorderen internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen](#).

2.2 Internationaal beleidskader

Hieronder volgt een overzicht van de belangrijkste internationale richtlijnen, principes en standaarden die het raamwerk vormen voor onze milieu- en sociale beoordeling.

OESO Common Approaches

Het proces van milieu- en sociale beoordeling voor exportkredietverzekeraars is internationaal vastgelegd in de OESO³ *Common Approaches*. Deze vormen een concreet voor de ekv op maat gemaakt beoordelingskader. Alle bij de OESO aangesloten exportkredietverzekeraars

hebben zich in internationaal verband aan dit kader gecommitteerd voor de milieu en sociale beoordeling van exportkredietverzekeringen en investeringsgaranties. Het hebben van één beoordelingskader voor alle exportkredietverzekeraars zorgt daarbij voor een gelijk speelveld op internationaal niveau.

In de *Common Approaches* is concreet vastgelegd op welke wijze de milieu en sociale beoordeling dient te worden uitgevoerd, welke standaarden daarbij worden gehanteerd en welke relevante milieu- en sociale informatie nodig is voor de beoordeling van een project.

De *Common Approaches* zijn van toepassing bij gefinancierde transacties met een terugbetalingstermijn van langer dan twee jaar. Het Nederlands beleid schrijft voor dat transacties met een kortere terugbetalingstermijn ook worden beoordeeld in lijn met de *Common Approaches*.

IFC Performance Standards en EHS Guidelines

Atradius DSB hanteert de *IFC⁴ Performance Standards⁵* (IFC PS) en de *World Bank Group Environmental, Health and Safety Guidelines⁶* (*EHS Guidelines*) als concreet toetsingskader voor de milieu- en sociale beoordeling van de ekv-aanvragen.

De IFC is een onderdeel van de Wereldbankgroep dat financiering verleent ter stimulering van de private sector in ontwikkelingslanden. De *IFC Performance Standards* zijn de standaarden die IFC gebruikt bij de toetsing van projecten waaraan IFC overweegt leningen te verstrekken. De IFC stan-

daarden worden ook omarmd door de internationale financiële sector middels de *Equator Principles*. De *Equator Principles* zijn voor de financiële instellingen wat de *Common Approaches* zijn voor de exportkredietverzekeraars. De acht *IFC Performance Standards* zijn:

- beoordeling en management van milieu- en sociale risico's en effecten;
- werk en arbeidsomstandigheden;
- efficiënt gebruik van bronnen en voorkomen van verontreiniging;
- volksgezondheid, (openbare) veiligheid;
- landverwerving en gedwongen herhuisvesting;
- behoud van biodiversiteit en duurzaam beheer van levende natuurlijke hulpbronnen;
- inheemse bevolkingsgroepen;
- cultureel erfgoed.

De *EHS Guidelines* bieden een verdere inhoudelijke invulling voor de normen uit de *IFC Performance Standards*. De hele set van *EHS Guidelines* bestaat uit algemene en sectorspecifieke richtlijnen. De algemene *EHS Guideline* bevat standaarden op het gebied van onder andere emissies, afvalmanagement en veiligheid in zowel werk- als leefomgeving. Deze algemene *EHS Guidelines* zijn van toepassing op alle sectoren. Daarnaast zijn er sectorspecifieke richtlijnen voor onder meer landbouw, de chemische industrie, infrastructuur, en de olie- en gasindustrie. De algemene en sectorspecifieke richtlijnen zijn technische referentiedocumenten met prestatieniveaus en geaccepteerde maatregelen waarvan de Wereldbank op dit moment vindt dat ze met redelijke kosten en de huidige technologie

³ Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling; zie: www.oecd.org

⁴ International Finance Corporation; zie: www.ifc.org.

⁵ Raadpleeg de huidige IFC Performance Standards: http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/115482804a0255db96fbffd1a5d13d27/PS_English_2012_Full-Document.pdf?MOD=AJPERES. De bijbehorende Guidance Notes: http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/e280ef804a0256609709ffd1a5d13d27/GN_English_2012_Full-Document.pdf?MOD=AJPERES.

⁶ Raadpleeg de verschillende EHS Guidelines: http://www.ifc.org/wps/wcm/connect/topics_ext_content/ifc_external_corporate_site/sustainability-at-ifc/policies-standards/ehs-guidelines.

haalbaar moeten zijn. Binnen een milieu- en sociale beoordeling analyseert Atradius DSB in hoeverre het project aan deze richtlijnen voldoet.

OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen

Naast bovengenoemde internationale kaders voor de ekv, verwacht de Staat van bedrijven dat zij de OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen⁷ naleven. Deze richtlijnen beschrijven wat van bedrijven verwacht wordt over de volle breedte van maatschappelijk verantwoord ondernemen. De richtlijnen gaan onder andere in op werkgelegenheid en arbeidsverhoudingen, wetenschap en technologie, milieu, openbaarmaking van gegevens, mededinging, corruptie, financiering en belastingen.

De aanvrager van een exportkredietverzekering ondertekent met het aanvraagformulier ook een inspanningsverklaring ten aanzien van de OESO-richtlijnen. Dit betekent dat men ervoor tekent om naar vermogen deze richtlijnen voor multinationale ondernemingen in de activiteiten van

de onderneming toe te passen. Atradius DSB onderschrijft de OESO-richtlijnen en volgt de richtlijnen bij het uitvoeren van de milieu- en sociale beoordeling.

Atradius DSB gaat bovendien actief in gesprek met aanvrager over wat de naleving van de OESO-richtlijnen inhoudt. Indien er vragen over de toepassing of interpretatie van de OESO-richtlijnen bestaan, of klachten over naleving ervan door het exporterende bedrijfsleven, kan een partij zich wenden tot het Nationaal Contactpunt (NCP) OESO-richtlijnen.⁸

United Nations Guiding Principles on Business and Human Rights

De *UN Guiding Principles on Business and Human Rights (UNGPs)*⁹ zijn een set van richtlijnen voor overheden en bedrijven om schendingen van mensenrechten vanuit bedrijfsoptreden te voorkomen, adresseren en te herstellen. De UNGPs berusten op drie pilaren:

- De erkenning van de bestaande verplichtingen van staten om de mensenrechten en fundamentele vrijheden

te respecteren, te beschermen en te realiseren (*'duty to protect'*);

- De rol van bedrijven die gehouden zijn alle toepasselijke wetgeving na te leven en de mensenrechten te respecteren (*'responsibility to respect'*);
- De noodzaak te voorzien in passende, effectieve maatregelen voor herstel en/of verhaal bij inbreuken op rechten en plichten (*'access to remedy'*).

De Nederlandse staat onderschrijft de UNGPs en het belang van het bevorderen en beschermen van mensenrechten, zoals bedoeld onder de *'duty to protect'*, en geeft met dit milieu en sociaal beleid voor de ekv onder meer invulling aan *Guiding Principle-4*¹⁰. De UNGPs zijn in 2011 unaniem vastgesteld door de VN Mensenrechtencommissie en zijn datzelfde jaar geïntegreerd in de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en in 2016 opgenomen in de *Common Approaches*.

Vanuit *Guiding Principle-13b*¹¹ en *17*¹² dient Atradius DSB het ontstaan van mogelijke negatieve sociale effecten

⁷ De Nederlandse tekst is te vinden via: <https://www.oesorichtlijnen.nl/oeso-richtlijnen/a/algemene-informatie-oeso-richtlijnen/documenten/brochure/201/12/8/volledige-tekst-oeso-richtlijnen>.

⁸ Zie voor meer informatie: <https://www.oesorichtlijnen.nl/>.

⁹ Zie: https://www.ohchr.org/sites/default/files/documents/publications/guidingprinciplesbusinessshr_en.pdf

¹⁰ Guiding Principle-4: Staten dienen aanvullende maatregelen te nemen ter bescherming tegen schendingen van de mensenrechten door ondernemingen die eigendom zijn van of gecontroleerd worden door de Staat, of die aanzienlijke steun en diensten ontvangen van overheidsinstanties zoals exportkredietinstellingen en officiële verzekerings- of garantie-instellingen, inclusief, waar van toepassing, het eisen van due diligence inzake mensenrechten.

¹¹ Guiding Principle-13b: De verantwoordelijkheid om de mensenrechten te eerbiedigen vereist dat ondernemingen (b) ernaar streven nadelige gevolgen voor de mensenrechten te voorkomen of te beperken die rechtstreeks verband houden met hun activiteiten, producten of diensten door hun zakelijke relaties, zelfs als zij niet tot die gevolgen hebben bijgedragen.

¹² Guiding Principle-17: Om hun negatieve gevolgen voor de mensenrechten te identificeren, te voorkomen, te verzachten en te verantwoorden, moeten ondernemingen zorgvuldigheid op het gebied van mensenrechten betrachten. Dit proces omvat de beoordeling van reële en potentiële effecten op de mensenrechten, de integratie van en het handelen naar aanleiding van de bevindingen, het bijhouden van de reacties en de communicatie over de aanpak van de effecten. Zorgvuldig mensenrechtenonderzoek:

- (a) moet betrekking hebben op negatieve gevolgen voor de mensenrechten die de onderneming kan veroorzaken of daartoe kan bijdragen door haar eigen activiteiten, of die rechtstreeks verband houden met haar activiteiten, producten of diensten door haar zakelijke relaties;
- (b) zal in complexiteit variëren met de omvang van de bedrijfsonderneming, het risico van ernstige mensenrechtenschendingen en de aard en context van haar activiteiten;
- (c) moet permanent zijn en erkennen dat de mensenrechtenrisico's metertijd kunnen veranderen naarmate de bedrijfsactiviteiten en de bedrijfscontext veranderen.

door de handelingen, het project of de diensten van de Nederlandse bedrijven – of door hun zakelijke relaties in de keten – vanuit de ‘*responsibility to respect*’ te identificeren door middel van het toepassen van due diligence. Ook dient Atradius DSB haar invloed aan te wenden om risico’s zoveel mogelijk te voorkomen en te verminderen en moet zij verantwoording kunnen afleggen over de manier waarop met de risico’s wordt omgaan. Bij Atradius DSB is een analyse van de risico’s op mensenrechtenschendingen onderdeel van de milieu- en sociale beoordeling. De UNGPs hebben er reeds bij de vorige beleidswijziging voor gezorgd dat alle binnenkomende aanvragen op potentiële mensenrechtenschendingen onderzocht worden.

Aanvullende internationale referentiekaders

Het kan voorkomen dat een milieu- of sociaal aspect dat van belang is voor een project, niet goed te toetsen is aan de hand van de *IFC Performance Standards* of de *Common Approaches*.

Een voorbeeld hiervan is dierenwelzijn. Alhoewel de *Common Approaches* hier verwijzen naar de standaarden van de Wereldorganisatie voor Diergezondheid (OIE)¹³ en de *IFC Good Practice Notes*, kan het zijn dat een specifieke benodigde standaard ontbreekt of onvolledig is. In zo’n geval zal Atradius DSB dat specifieke milieu- of sociaal aspect toetsen aan de hand van een internationaal erkende standaard. Dit kunnen bijvoorbeeld relevante EU-richtlijnen zijn, of richtlijnen van de FAO zoals de VGGT¹⁴. Informatie hierover is te vinden in de betreffende beleidsverklaringen op de website van Atradius DSB.

Wanneer een aanvraag aan een milieu- en sociale beoordeling wordt onderworpen, wordt door Atradius DSB geanalyseerd welke project-gerelateerde milieu- en sociale effecten er mogelijk spelen in het project. Vervolgens wordt bepaald of deze risico’s voldoende zijn afgedekt door bovengenoemde standaarden en guidelines of dat er aanvullende toetsingskaders nodig zijn.

¹³ Zie www.woah.org

¹⁴ De FAO Voluntary Guidelines on the responsible Governance of Tenure of land, fisheries and forests in the context of national food security (VGGT) stellen dat actieve, vrije, effectieve, zinvolle en geïnformeerde participatie van individuen en groepen moet worden gewaarborgd, voordat besluiten worden genomen.

3. Reikwijdte milieu- en sociaal beleid

Transacties met een looptijd langer dan 2 jaar die gefinancierd worden én een afgebakende locatie hebben, vallen onder de reikwijdte van de *Common Approaches*. Alle andere aanvragen worden volgens het aanvullend nationaal beleid beoordeeld.

Het onderhavige milieu- en sociaal beleidsdocument moet gelezen worden in samenhang met ander ekv-beleid. Zo is er vanuit de OESO ook beleid voor exportkredietverzekeraars op het gebied van omkoping, belastingontduiking en bestrijding van corruptie.

Deze onderwerpen zijn echter niet meegenomen in het milieu- en sociaal beleidsdocument, omdat ze binnen de financiële beoordeling vallen. Op de website van Atradius DSB wordt meer uitgelegd over het beleid op deze onderwerpen.

4. Werkwijze milieu- en sociale beoordeling

Omdat het verzekeren van transacties waarbij mogelijk ernstige negatieve effecten op milieu- en sociaal gebied kunnen optreden niet wenselijk is, is reeds in 2001 besloten om voor verzekeringsaanvragen een milieu- en sociale beoordeling uit te voeren.

Deze beoordeling is bedoeld om exporttransacties naar projecten of partijen met grote kans op onaanvaardbare milieu- en sociale (waaronder mensenrechten) effecten af te wijzen voor verzekering. Een gedegen beoordeling van de gevolgen van een transactie voor mens, dier en milieu is een integraal onderdeel van het acceptatieproces voor de exportkredietverzekering en wordt uitgevoerd door Atradius DSB als uitvoerder voor de Staat.

Milieu- en sociale beoordeling is een continu proces waarbij risico's op (potentiële) negatieve effecten voor mens, dier en milieu worden geïdentificeerd. De bedrijven die de werkzaamheden

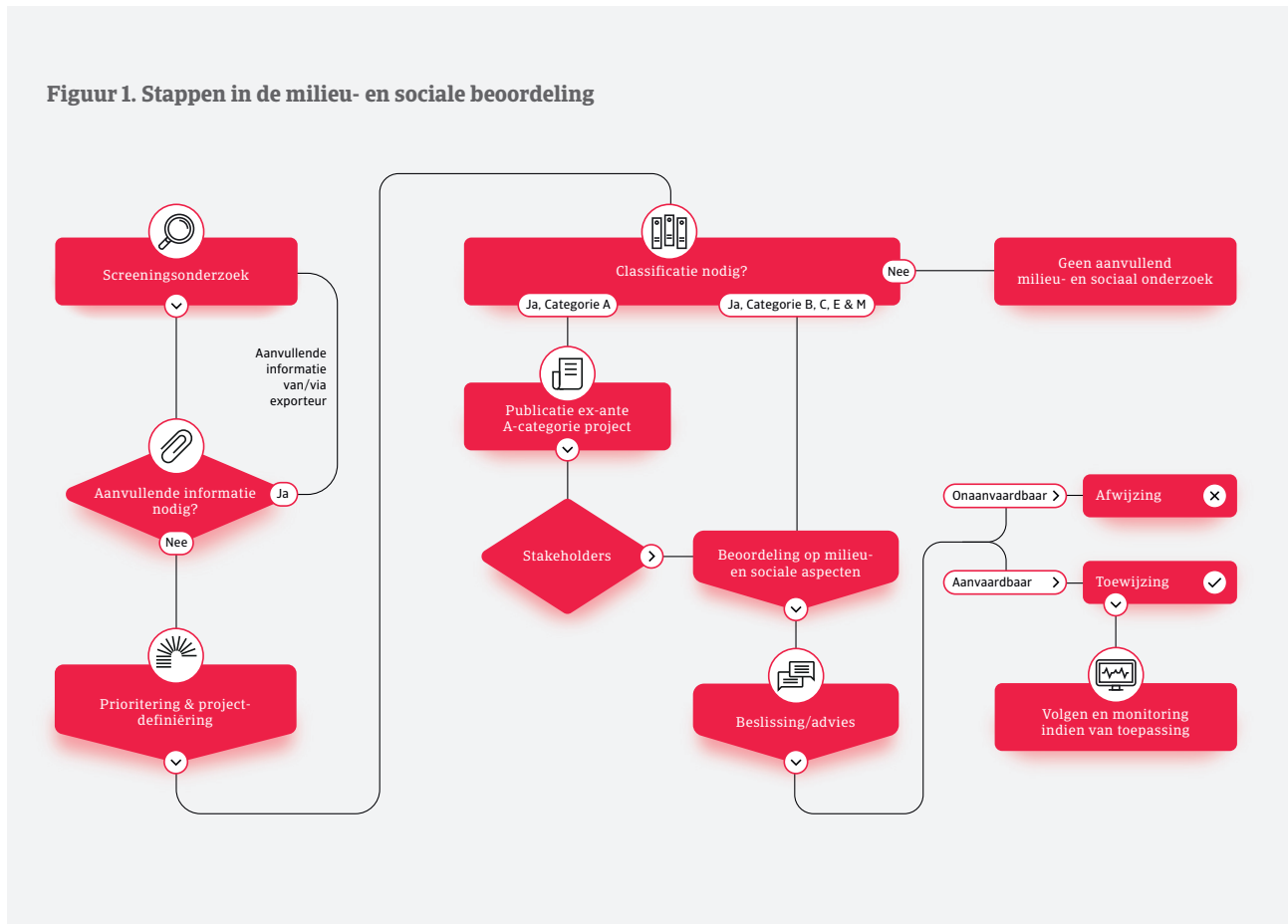
uitvoeren of de goederen leveren, hebben een directe verantwoordelijkheid om binnen de bedrijfsvoering en in de concrete projecten op een goede manier met mens en milieu om te gaan. Zij dienen een eigen due diligence proces in te richten om potentiële negatieve gevolgen van hun activiteiten te kunnen managen (zie ook de OESO-richtlijnen). Atradius DSB beoordeelt, als uitvoerder van de ekv namens de Staat, de mogelijke gevolgen van een project en adresseert het risico op significante negatieve gevolgen bij de betrokken partijen met de bedoeling dat deze partijen maatregelen nemen om deze effecten zoveel mogelijk uit te sluiten of te beperken.

Ook analyseert Atradius DSB welke mogelijke effecten er verder in de keten van zakelijke relaties aanwezig zijn en gebruikt Atradius DSB haar invloed om de exporteur en zijn relaties in de keten aan te spreken op hun verantwoordelijkheid om naar vermogen deze effecten te adresseren.

Bij beoordelingen met een hoog risico (met name categorieën A en B, zie hieronder een nadere toelichting) adviseert Atradius DSB en is het de Staat die de uiteindelijke beslissing neemt over het acceptabel zijn van de milieu- en sociale risico's en effecten van een aanvraag waarna de transactie al dan niet in verzekering wordt genomen.

4.1 Stappen milieu en sociale beoordeling

In figuur 1 zijn de stappen van de milieu- en sociale beoordeling weergegeven. Daaropvolgend zijn de stappen één voor één beschreven in de tekst.

4.2 Screeningsonderzoek

Iedere aanvraag voor verzekering die bij Atradius DSB binnenkomt, ondergaat een screeningsonderzoek. Deze richt zich op de milieu- en sociale reputatie van de exporteur en de debiteur. Ook wordt, tegen de achtergrond van de nationale en internationale beleidskaders zoals toegelicht in hoofdstuk 2, de gewenste aanpak voor een eventueel nadere milieu- en sociale beoordeling geïdentificeerd.

Bij sommige aanvragen is op voorhand al duidelijk dat er een aanvullende milieu- en sociale beoordeling nodig is¹⁵:

- aanvragen met een transactiebedrag van 10 miljoen euro of hoger;
- aanvragen waarbij sprake is van een levering in of nabij een gevoelig gebied¹⁶, ongeacht het transactiebedrag;
- aanvragen waarbij sprake is van een levering aan een gevoelige sector, ongeacht het transactiebedrag.
- aanvragen waarbij sprake is van een levering met een verhoogde kans op ernstige projectgerelateerde schendingen van mensenrechten, ongeacht het transactiebedrag.

Hieronder wordt nader ingegaan op de criteria ten aanzien van gevoelige gebieden, gevoelige sectoren en verhoogde kans op mensenrechtenschendingen:

Gevoelige gebieden

De projectlocatie kan aanleiding zijn om een milieu- en sociale beoordeling uit te voeren indien hier mogelijk significante nadelige effecten zouden

kunnen optreden. Het betreft onder andere projecten in of met invloed op:

- gebieden met hoge natuurwaarden (zoals nationale parken, regenwoud, koraalriffen en wetlands);
- gebieden met hoge bevolkingsdruk (zoals bij projecten met een grote kans op landonteigening en herhuisvesting);
- gebieden belangrijk voor inheemse bevolking;
- grensgebieden, conflictgebieden, post-conflictgebieden;
- geschiedkundig of archeologisch bijzondere gebieden (zoals genoemd op de Unesco werelderfgoed lijst).

Gevoelige sectoren

Daarnaast kan een levering aan een specifieke sector aanleiding geven om risico's te identificeren van een project of transactie. Een aantal sectoren, voor zowel milieu- als sociale aspecten, wordt volgens het nationaal beleid gezien als gevoelig en geeft altijd aanleiding voor het uitvoeren van een milieu- en sociale beoordeling. Het betreft in ieder geval, maar niet uitsluitend, leveringen aan, dan wel werk in:

- de baggerindustrie;
- grootschalige constructieprojecten;
- de chemische industrie;
- de papier- en pulpindustrie;
- grootschalige land- en tuinbouw;
- grootschalige intensieve veehouderij;
- de textielindustrie;
- mijnbouw;
- nucleaire projecten;
- transacties in de olie- en gasector die buiten de uitsluitingslijst vallen¹⁷.

Verhoogde kans op mensenrechtenschendingen

Bij binnengekomen aanvragen wordt beoordeeld of er sprake is van een verhoogde kans op projectgerelateerde schendingen van mensenrechten. Hier zou bijvoorbeeld sprake van kunnen zijn als er mensen niet-vrijwillig moeten verhuizen voor een project, inheemse bevolkingsgroepen worden benadeeld of er een risico is op kind- of dwangarbeid in een project. Als tijdens de screening door Atradius DSB blijkt dat de transactie een verhoogd risico op projectgerelateerde mensenrechtenschendingen heeft, dan is dat aanleiding voor Atradius DSB om een nadere beoordeling uit te voeren.

4.3 Projectdefinitie

Indien een screeningsonderzoek uitwijst dat er een nadere beoordeling uitgevoerd moet worden dan is de volgende stap het bepalen van de projectdefinitie door Atradius DSB. Door het project duidelijk te beschrijven en af te bakenen is vervolgens een classificering in een risicocategorie mogelijk. Dit bepaalt de omvang van de milieu- en sociale beoordeling die volgt. Een transactie wordt vaak geleverd als onderdeel van een groter project. De milieu- en sociale beoordeling omvat een beoordeling van het gehele project. De *Common Approaches* hanteren de volgende projectdefinitie:

Een project bestaat uit de export van kapitaalgoederen en/of diensten naar een locatie waar een nieuwe commerciële, industriële of infrastructurele onderneming wordt opgericht of een

¹⁵ De hier gegeven toelichting op het milieu- en sociale beoordelingsproces is van toepassing op de reguliere basisproducten van de ekv. Dit zijn verzekeringsaanvragen met een directe relatie tot de inzet van kapitaalgoederen en diensten (zoals bijvoorbeeld de kapitaalgoederenverzekering, de aannemingsverzekering en de investeringsverzekering). Daarnaast zijn er verzekeringsproducten waarbij Atradius DSB verder afstaat van een concrete transactie of fysiek project: de liquiditeitsproducten en verzekeringsproducten in een tenderfase. Vanwege de afstand tot het project waaraan geleverd wordt, wordt voor deze producten een screeningsonderzoek uitgevoerd. Komen bij dit screeningsonderzoek significante (reputatie-)risico's op exporteur of afnemer naar boven, dan kan alsnog worden besloten tot het uitvoeren van een uitgebreide milieu- en sociale beoordeling.

¹⁶ De definitie van 'gevoelig gebied' is gebaseerd op artikel 1 uit de *Common Approaches*, zie ook onderdeel d.

¹⁷ De uitsluitingslijst is te vinden op de website van Atradius DSB. <https://brochures.atradiusdutchstatebusiness.nl/uitsluitingslijst-ekv/>

bestaande onderneming dusdanig verandert dat de milieu en sociale effecten van de activiteit wijzigen.

Activiteiten die direct gerelateerd zijn aan het project (zoals een toegangsweg of de energievoorziening etc.) worden ook beoordeeld. Deze activiteiten kunnen direct aan het project gerelateerd zijn door de timing, de locatie of de functie ten opzichte van het project. Hierbij volgt Atradius DSB de omschrijving van 'associated facilities'¹⁸ zoals gegeven in de *Common Approaches*.

Een milieu- en sociale beoordeling bestaat uit drie onderdelen:

- **De transactie;** dit is de feitelijke levering van goederen of diensten of de investering waarvoor de aanvraag is ingediend.
- **Het project;** dit is het geheel waar de transactie deel van uitmaakt. De reikwijdte van het project moet per aanvraag gedefinieerd worden. Bij de beoordeling op milieu- en sociale aspecten wordt het project zoals benoemd in de projectdefiniëring beoordeeld en niet alleen de transactie.
- **De projectomgeving / contextuele factoren** deze bestaat uit alle relevante aspecten die zijdelings met het project te maken hebben maar buiten de inhoudelijke beoordeling aan de hand van internationale standaarden valt. De lokale sociale, politieke en economische werkelijkheid van een bepaald land of regio kan risico's opleveren voor betrokken partijen of het project. Effecten van deze context op het project zijn bijvoorbeeld onrust, controverses of vertragingen in de uitvoering, doordat het project bijvoorbeeld in een (post)conflictgebied ligt. Dit zijn zogenaamde contextuele factoren. De exporteur en/of afnemer

heeft hier niet altijd invloed op of controle over. Omdat deze factoren wel belangrijk kunnen zijn voor de transactie of het project en de daarbij geïdentificeerde potentiële gevolgen, worden ze in kaart gebracht als onderdeel van de milieu en sociale beoordeling. Ook onderzoekt Atradius DSB in hoeverre het, door middel van goede samenwerking met de projecteigenaar of andere partijen waar de exporteur een aantoonbare functionele relatie mee heeft, mogelijk is hier toch invloed op uit te oefenen.

4.4 Classificatie

Op basis van een analyse van de projectgebonden risico's en de contextuele risico's wordt het project, waarvan de transactie onderdeel uitmaakt, door Atradius DSB ingedeeld aan de hand van een classificatiesysteem. Die classificatie bepaalt hoe uitgebreid de aanvullende milieu- en sociale beoordeling van het project zal zijn. Atradius DSB werkt met vijf categorieën waarvan er drie volgen uit internationale afspraken, namelijk A, B en C. De overige twee klassen, M en E, volgen uit nationaal beleid.

A: Een project wordt geclassificeerd als "A" indien sprake is van potentieel grote nadelige milieu- en sociale effecten door het project, die reiken tot buiten de locatie van het project. De effecten kunnen uiteenlopend van aard zijn, onomkeerbaar en/of nog niet eerder voorgekomen. In Annex 1 van de *Common Approaches* is een voorbeeldlijst opgenomen van categorie A-projecten.

In het geval een project als "A" wordt geclassificeerd, dient de aanvrager een milieu- en sociaal effectrapport ESIA (*Environmental and Social Impact Assessment*) of vergelijkbare docu-

mentatie aan te leveren. De benodigde inhoud van de ESIA is vastgelegd in Annex II van de *Common Approaches* en dekt bij voorkeur alle *IFC PS*. Deze categorie wordt altijd gemonitord op milieu- en sociale aspecten. Bij A-categorie worden de kerngegevens ex-ante en een samenvatting van de beoordeling ex-post gepubliceerd. Tot slot zal Atradius DSB één of meerdere site visits uitvoeren in het kader van de beoordeling en/of monitoring.

B: Een project wordt gecategoriseerd als 'B' indien er sprake is van potentieel substantiële nadelige milieu- en sociale effecten. De gevolgen zijn minder nadelig dan voor categorie A-projecten. De effecten beperken zich tot de grenzen van het project, slechts enkele van de potentiële effecten zijn onomkeerbaar en mitigatie en/of compensatie is eenvoudiger. In dat geval dient bij voorkeur een ESIA aangeleverd te worden of anderszins documentatie met een vergelijkbare inhoud. Bij B-categorie projecten wordt ex-post een samenvatting van de beoordeling gepubliceerd. Ook kan een B-project in bepaalde gevallen een site visit of monitoring door Atradius DSB behoeven.

C: Bij deze categorie worden weinig of geen nadelige milieu- en sociale effecten van het project verwacht. Hierbij volstaat de beantwoording van de vragen over de milieu- en sociale aspecten in het aanvraagformulier en aanvullende vragen gesteld door de milieu- en sociaal adviseurs van Atradius DSB (bijvoorbeeld vragen voor specifieke sectoren zoals kassenbouw).

M: Deze categorie komt voort uit Nederlands ekv-beleid en is van toepassing op afwijkende situaties waarin de *Common Approaches* een milieu- en

¹⁸ 'Associated facilities' zijn voorzieningen die geen onderdeel zijn van het project, maar die niet zouden worden gebouwd of uitgebreid als het project niet zou bestaan en waarvan het bestaan afhangt van de levensvatbaarheid van het project; deze voorzieningen kunnen worden gefinancierd, beheerd, gebouwd en geëxploiteerd door of in eigendom zijn van de koper en/of de projectsponsor of los van het project.

sociale beoordeling niet verplichten. Het betreft:

- transacties zonder duidelijke locatie (zoals schepen of bussen);
- transacties op een bestaand project dat niet significant wijzigt in output of in functie;
- herfinancieringsaanvragen;
- herverzekeringsaanvragen.

Bij een M-beoordeling wordt in eerste instantie de inzet van de exporteur en de afnemer op milieu- en sociaal vlak geanalyseerd. Ook wordt er kort aandacht besteed aan de transactie en het project (wanneer relevant). Als daar aanleiding toe is, worden ook andere betrokken partijen en andere aanvullende informatie zoals de keten geanalyseerd.

E: Deze beoordelingscategorie wordt gebruikt bij werktuigdekking en DGGF-aanvragen¹⁹ met een omvang tot 1 miljoen euro waar weinig tot geen risico op milieu- en sociale effecten verwacht wordt. Deze beoordeling richt zich met name op de milieu- en sociale reputatie van de Nederlandse exporteur en er wordt enkel een screeningsonderzoek gedaan op de debiteur waarbij op basis van publieke bronnen wordt onderzocht of er gevoeligheden zijn.

4.5 Milieu- en sociale beoordeling door Atradius DSB

De meest uitgebreide milieu- en sociale beoordelingen die Atradius DSB uitvoert, bevatten alle onderstaande onderdelen. Voor transacties binnen het DGGF met een transactiewaarde kleiner dan 1 miljoen euro wordt alleen de Nederlandse exporteur beoordeeld.

Beoordeling van de Nederlandse exporteur

Bij de beoordeling van de Nederlandse exporteur worden diens manier van werken en diens reputatie in het pu-

blik domein op milieu- en sociaal gebied geanalyseerd. Hiervoor worden het beleid en de managementsystemen op het gebied van gezondheid, veiligheid en milieu van de exporteur onderzocht. Onderdeel van deze beoordeling is ook een analyse van de toeleveranciersketen van het bedrijf voor onderhavige transactie inclusief een analyse van informatie in het publieke domein.

Beoordeling van de buitenlandse afnemer

Net als bij de beoordeling van de Nederlandse exporteur wordt bij de buitenlandse afnemer of andere relevante partijen onderzocht hoe het bedrijf zijn milieu- en sociaal beleid uitvoert en hoe de managementsystemen zijn opgezet om nadelige effecten van zijn handelen zoveel mogelijk te voorkomen of beperken. Ook hierbij wordt indien relevant ook de toeleveranciersketen geanalyseerd en ook wordt informatie in het publieke domein onderzocht.

Beoordeling van het project

Allereerst wordt een project getoetst aan de relevante wet- en regelgeving van het land waar het project plaatsvindt. Een project zal hier in ieder geval aan moeten voldoen. Daarnaast wordt het project beoordeeld aan de hand van internationale standaarden.

Atradius DSB gebruikt voor de beschrijving en beoordeling van de potentiële milieu- en sociale gevolgen van een project de *IFC Performance Standards* als leidraad. Zie ook de uitleg over de *IFC Performance Standards* in het internationale beleidskader (Hoofdstuk 2).

Bij de beoordeling wordt gewerkt op basis van de ernst, aard en schaal van de te verwachten milieu en sociale gevolgen. Daarbij wordt er veel aandacht besteed aan de grootste potentiële effecten en minder aan de beperkte effecten.

Voorkomen en beperken van nadelige gevolgen

Vanuit lokale en internationale standaarden dienen bedrijven (zowel exporteurs als afnemers) de risico's van hun bedrijfsvoering te inventariseren en de mogelijke (negatieve) effecten van hun handelen te identificeren. Deze inventarisatie gebeurt vanuit een managementsysteem van het bedrijf en/of specifiek voor een project zoals in een milieu- en sociale effectrapportage (ESIA). De standaardreeks die door bedrijven na de identificatie van risico's gevolgd moet worden is:

- het voorkomen van nadelige effecten (preventie, bijv. wijziging van een locatie om natuur te sparen);
- het beperken van nadelige effecten (mitigatie, bijv. de toepassing van filters om emissie van fijnstof te beperken of aanpassen van een tracé waardoor minder of geen onteigening nodig is);
- het bij voorbaat compenseren van voorspelde nadelige effecten (compensatie, het aanplanten van nieuw bos als een bestaand stuk bos moet wijken voor een project);
- voor toch optredende nadelige effecten die niet voorzien waren kunnen maatregelen voor herstel en/of compensatie of verhaal nodig zijn (bijv. schadevergoeding bij het stuk varen van een vissersnet bij de uitvoering van een werk).

Een analyse van deze mitigerende en compenserende maatregelen is onderdeel van de milieu- en sociale beoordeling door Atradius DSB. Indien in een project specifieke potentiële negatieve effecten worden geïdentificeerd dan wendt Atradius DSB zijn invloed aan om exporteur, bank en/of afnemer de hierboven genoemde standaardreeks te laten volgen. Indien nodig gebruikt Atradius DSB de samenwerking met betrokken partijen om zijn invloed te vergroten.

¹⁹ DGGF staat voor Dutch Good Growth Fund. Het milieu- en sociale beleid voor dit fonds is te vinden op www.dggf.nl

Beoordeling van de keten

Net als bij de beoordeling van de relevante partijen kunnen tijdens de beoordeling van het project zaken naar voren komen, zoals het op grote schaal gebruik maken van gevoelige natuurlijke hulpbronnen (bv. hout, stenen, ijzererts of kolen) en/of van een sector gevoelig is voor mensenrechtenschendingen (bijv. steengroeve). In het geval dat Atradius DSB tijdens de beoordeling dergelijke potentiële risico's in de toeleverantieketen van het project identificeert, zal hiernaar nader onderzoek worden uitgevoerd als integraal onderdeel van de milieu- en sociale beoordeling. Wanneer dit relevant is voor het project, worden ook de aan het project gerelateerde faciliteiten ('*associated facilities*') beoordeeld.

4.6 Milieu- en sociaal advies

Bij het uitbrengen van een milieu- en sociaal beoordelingsadvies aan de Staat, worden de risico's op milieu en sociale effecten en de manier van mitigatie en compensatie van de effecten geadresseerd en wordt een overzicht gegeven van de sterke en zwakke punten van de bedrijfsreputaties van exporteur en afnemer (en relevante ketenpartners) en projectbeoordeling. Ook bevat het advies een eindoordeel of het afgeven van een polis op basis van de milieu- en sociale risico's en effecten wel of niet aanvaardbaar wordt geacht.

In het geval dat blijkt dat tijdens de milieu- en sociale beoordeling het project niet voldoet aan internatio-

nale standaarden en/of de reputatie van de afnemer niet aanvaardbaar is, dan onderzoekt Atradius DSB of dit bijgestuurd kan worden. Lukt dit bijsturen niet dan zal Atradius DSB de aanvraag afwijzen op milieu- en/of sociale gronden. Ook kan een gebrek aan informatie leiden tot een afwijzing. Atradius DSB informeert de Staat over afwijzingen.

Wanneer de financiële beoordeling is afgerond maar de milieu- en sociale beoordeling nog niet gereed is, dan kan een dekkingstoezegging worden afgegeven met een zogenaamde 'mits' met de voorwaarde dat de milieu- en sociale beoordeling positief wordt afgerond.

4.7 Monitoring en sturing

Atradius DSB monitort alle projecten met de hoogste risicocategorie (A) waarvan de ekv-aanvraag vanaf 1 januari 2022 is ingediend. Ten aanzien van de projecten in een lagere risicocategorie bepaalt Atradius DSB op case-by-case basis of monitoring nodig is. De soort verzekering (wel of geen financiering) en of er nog andere partijen bij de transactie of het project betrokken zijn, bepaalt mede de invloed die Atradius DSB kan uitoefenen op een project en de projecteigenaar en daarmee de intensiteit van de monitoring.

Per verzekering worden afspraken gemaakt tussen de exporteur en Atradius DSB over de manier van monitoring en de verwachtingen naar de verzekerde partij. Deze monitoring kan op

verschillende manieren vorm gegeven worden. Zo kan een project op vaste tijden rapportages aanleveren, kan Atradius DSB het project in diverse stadia van constructie en operatie bezoeken en/of vindt de beoordeling plaats met behulp van een ingehuurd onafhankelijke consultant. De afspraken voor monitoring worden vastgelegd in de polis. Waar mogelijk wordt voor de monitoring samengewerkt met andere exportkredietagentschappen en betrokken financiers.

Wanneer na afgifte van een polis, bijvoorbeeld in het kader van de monitoring, blijkt dat een partij onjuiste informatie heeft aangeleverd voor de milieu- en sociale beoordeling, of de partij zijn toezeggingen die hij heeft gedaan in het kader van de beoordeling niet nakomt, dan geldt de algemene voorwaarde dat 'verzwijging of onjuiste opgave leidt tot verval van het recht op uitkering'. Daarnaast is het mogelijk om bij een volgende aanvraag van een bepaalde exporteur of bank of op een bepaalde afnemer een aanvraag voor verzekering niet in behandeling te nemen of de verzekering te weigeren. Bij gefinancierde transacties heeft Atradius DSB over het algemeen meer sturingsmogelijkheden dan bij niet gefinancierde transacties.

Uitgebreidere informatie hierover is terug te vinden in de Algemene Voorwaarden van Atradius DSB. Zie hiervoor de website²⁰.

²⁰ De Algemene voorwaarden van ATRADIUS DSB zijn te vinden op de website, zie: atradiusdutchstatebusiness.nl/nl/artikel/algemene-voorwaarden-exporteurs-en-aannemers.html

5. Samenwerking en communicatie

Zowel voor, tijdens als na afronding van de beoordeling van de milieu- en sociale aspecten van een project zal Atradius DSB communiceren met- en naar relevante belanghebbenden.

De Nederlandse exporteur en/of financier is eerst verantwoordelijk voor het aanleveren van informatie die de basis vormt voor de milieu- en sociale beoordeling. Deze partij profiteert namelijk van de verzekering die wordt afgegeven. De verkregen informatie wordt zoveel mogelijk geverifieerd via andere kanalen, zoals hieronder aangegeven.

Atradius DSB gebruikt voor de beoordeling diverse informatiebronnen zoals onder andere:

- het aanvraagformulier,
- beantwoording van standaard vragenlijsten of specifieke vragenlijsten,
- informatie van exporteur en afnemer van eerdere verzekerde transacties (track record),
- openbare bronnen zoals media artikelen, internet en databases (zoals Google Earth, Protected Planet, Reefbase, Reprisk),
- publicaties van gerenommeerde instellingen (bijvoorbeeld Business & Human Rights Resource Centre en Human Rights Watch),
- landenrapporten (bijvoorbeeld inzake mensenrechten van US State Department of van UN organisaties zoals ILO),
- informatie van ambassades,
- indien relevant informatie uit veldbezoek en consultatie van stakeholders zoals ngo's of lokale betrokkenen (zoals onderbouwde reacties via ex-ante publicatie in geval van A-projecten).

Wanneer er andere partijen betrokken zijn bij een project dat een milieu- en sociale beoordeling ondergaat, dan is de inzet om zoveel mogelijk om samen te werken. Dit kan samenwerking op nationaal niveau zijn met andere uitvoeringsorganisaties namens de Nederlandse overheid zoals RVO, Invest International en FMO of Nederlandse banken die projecten financieren. Op internationaal niveau wordt samengewerkt met andere exportkredietverzekeraars en financiële instellingen zoals de Wereldbank en regionale ontwikkelingsbanken.

Transparantie

Atradius DSB is transparant over de wijze waarop aanvragen beoordeeld worden. Dit gebeurt door middel van onderhavig beleid, specifieke beleidsverklaringen, het jaaroverzicht en stakeholderbijeenkomsten. Atradius DSB heeft een eigen feedback- en klachtenmechanisme dat is te vinden via de website²¹.

Daarnaast publiceert Atradius DSB projectinformatie van alle categorie A projecten minimaal 30 dagen voor afgifte van de polis op de website. Na polisafgifte wordt polis- en beoordelingsinformatie gedeeld op de afgegeven polissenlijst. Ook rapporteert Atradius DSB, net als de andere OESO-lidstaten, over A- en B-projecten aan de OESO volgens een gestandaardiseerd formulier. De OESO publiceert op haar website jaarlijks een geaggregeerd overzicht van de gerapporteerde projecten. Welke informatie wel en niet openbaar kan worden gemaakt en

details over publicatie van informatie worden toegelicht in het Atradius DSB transparantiebeleid dat eveneens te vinden is via de website.

Middels publicaties van in behandeling zijnde verzekeringsaanvragen en afgegeven polissen, stelt Atradius DSB belanghebbenden op de hoogte. Gedurende de behandeling van een aanvraag is het voor lokale partijen of ngo's mogelijk om Atradius DSB te voorzien van relevante informatie over een project. Ook na afgifte van een polis is het mogelijk om relevante informatie aan te dragen en zal daaropvolging aan worden gegeven. De aangedragen informatie dient onderbouwd te zijn. In sommige gevallen kan het volgens Atradius DSB nodig zijn om direct of indirect in contact te treden met lokale belanghebbenden. Dit kan bijvoorbeeld nodig zijn om informatie te verifiëren die verkregen is vanuit de projecteigenaar, exporteur of lokale partijen.

²¹ atradiusdutchstatebusiness.nl/nl/artikel/feedback-en-klachten.html

Connect with Atradius
on Social Media

Atradius
Netherlands

AtradiusNL

David Ricardostraat 1,
1066 JS Amsterdam
Postbus 8982,
1006 JD Amsterdam,
Nederland
Tel. 020 553 26 93

www.atradiusdutchstatebusiness.nl